

کاربرد نظریه‌های مشاوره و روان‌درمانی در توانبخشی معلولین

تألیف و مردمآوری:

دکتر آناهتا خداوندی کولاچی

استادیار گروه مشاوره، دانشگاه مترجم یزدی و توانبخشی

فهرست مطالب

عنوان

۵	سخن با خوانندگان
۹	بخش نخست
۱۹	فصل اول: مشاوره توانبخشی
۴۳	بخش دوم
۶۳	فصل دوم: درمان روان پویایی
۷۳	فصل سوم: درمان آدلری
۹۱	فصل چهارم: مشاوره شخص محور
۱۰۷	فصل پنجم: گینتال درمانی
۱۲۵	فصل ششم: معنا درمانی
۱۳۹	فصل هفتم: رفتار درمانی
۱۵۵	فصل هشتم: درمان شناختی رفتاری
۱۷۱	فصل نهم: رفتار درمانی عقلانی هیجانی
۱۸۵	فصل دهم: واقعیت درمانی
۱۹۱	فصل بازدهم: رویکرد صفت عامل
۲۰۷	بخش سوم
۲۱۹	فصل دوازدهم: مهارت‌های مشاوره
۲۳۱	بخش چهارم
۲۴۷	فصل سیزدهم: مشاوره با معلولی: جسمی و حرکتی
۲۵۹	فصل چهاردهم: مداخله‌های مشاوره‌ای و آموزش مهارت‌ها به بیماران روانی
۲۶۱	فصل پانزدهم: کاربرد مشاوره توانبخشی در عقب مائدگی ذهنی
۲۶۷	منابع
۲۷۹	واژه‌نما

سختی با خوانندگان:

هدفم از تهیه و نگارش این کتاب، سه دلیل عمدۀ بوده است که کوشیدم در ادامه به آن‌ها پیردازم. نخست آنکه، هر ساله همزمان با روز جهانی معلومین مقابن باشد (۲۲ آذر ماه)، آمارهای جدیدی از سوی سازمان جهانی بهداشت اعلام می‌شود. به گفته این سازمان ۹۵ میلیون نفر معلوم در دنیا زندگی می‌کنند که از این میان، نزدیک به ۷۵ درصد آن‌ها کشورهای در حال توسعه می‌باشند. در جامعه ۷۰ میلیونی ایران نیز به گفته سازمان بهزیستی کشور نزدیک به ۷ درصد از هموطنان به نوعی از معلولیت دچارند. با نگاهی اجمالی به کلیه خدمات ارائه شده از سوی موسسات و سازمان‌های خدماتی بهداشت و درمان متوجه می‌شویم که غالب خدمات ارائه شده جسمانی بوده و کمتر به درمان‌های روانشناختی پرداخته شده‌اند. همچنین، کابهای نگاشته شده، خاصاً به نظریه‌های مشاوره و رواندرمانی با اینگونه بیماران اختصاص یافته، بسیار آنکه‌اند. از این رو، مدتی بود که می‌اندیشیدم، باید کتابی در خور مشاوره و رواندرمانی با معلومین بنویسم تا خلاصی که در این زمینه وجود دارد در حد توانم، پر می‌کردم.

دلیل دوم نگارش کتاب، این بود که در چند سال گذشته، دانشگاه‌های کشور اسلام به پذیرش و تربیت دانشجویان کارشناسی ارشد مشاوره توانبخشی کرده‌اند، در حالی که، کتاب مشاوره توانبخشی با معلومین که شایسته این واحد درسی باشد، وجود ندارد و هر مدرسی به فراخور آنچه از این عنوان درسی درک کرده است و تدریس آن می‌پرداخت پس باید کتابی مفید در این حیطه به جامعه مشاوران توانبخشی و دانشجویان رشته‌های توانبخشی، تقدیم می‌کردم.

سوم آنکه، هنگامی که صحبت از مشاوره توانبخشی با معلومین به میان می‌آید، خیلی‌ها تصور می‌کنند که باید نظریه‌های مشاوره‌ای جدیدی برای این جماعت از مراجعتان تدوین گردد؛ در حالی که، به گفته برون، نامس و چان (۲۰۰۴) باید نظریه‌های موجود را برای کاربرد با این مراجعتان مناسب سازی کرد، نه آنکه در بین کشف و نگارش نظریه و رویکردهای جدید باشیم.

این کتاب از دو کتابنامه ارزشمند که بیرامون نظریه‌های مشاوره و رواندرمانی با معلولین به رشته نگارش درآمده بود، اقتباس و ترجمه گردید. همان‌طور که در فهرست کتاب مشاهده می‌کشد، کتاب دارای چهار بخش است که هر کدام خود به فصولی تقسیم شده‌اند، فصل اول از بخش نخست، به کلیاتی پیرامون مشاوره توابخشی، می‌پردازد. در بخش دوم کتاب، به نظریه‌های مشاوره و رواندرمانی و کاربرد آن‌ها در مشاوره با معلولین پرداخته شده‌است که از این میان می‌توان به درمان روان پریابی، درمان آدلری، مشاوره شخص محور، گفتگوت درمانی، معنادرمانی، رفتاردرمانی، درمان شناختی رفتاری، رفتار درمانی عقلاتی هیجانی، واقعیت‌درمانی و رویکرد صفت عامل اشاره کرد. در بخش سوم، اساس و پایه عمل مشاوره آمده‌است، یعنی مهارت‌های مشاوره با معلولین و نحوه کاربرد آن‌ها ارائه شده است.

در بخش چهارم، که به مشاوره با معلولین جسمی و حرکتی، بیماران روانی مزمن و عقب ماندگیان ذهنی پرداخته شده است. کتاب سراسر به مورد پژوهش‌های از پیاپی پرداخته است که آن را از سایر کتابهای به نگارش درآمده در این حیطه، متباذ نمایند.

در پایان، مطالعه این کتاب را به مشاوران، روانشناسان، پزشکان، روانپردازان، مددکاران اجتماعی، متخصصان توابخشی، گفتاردرمانگران، کارکنان گذگران، فیزیوتراپیها و تمامی کسانی که به نوعی با معلولت دست به گریانند یا با عنصر معلولی زندگی می‌کنند، توصیه می‌کنم.

دکتر آناهیتا خدابخشی کولاچی

دانشکده علوم پزشکی و توابخشی

بهار ۱۳۹۰